

A C-163/17. sz. Jawo ügyben,
valamint a C-297/17. és a C-318/17. sz. Ibrahim, a C-319/17. sz. Sharqawi
és társai, valamint a C-438/17. sz. Magamadov egyesített ügyekben hozott
ítéletek

Sajtó és Tájékoztatás

Valamely menedékkérő átadható egy olyan tagállamnak, amely a kérelmének elbírálásáért főszabály szerint felelős vagy amely már kiegészítő védelmet biztosított számára, kivéve ha a nemzetközi védelemben részesülő személyek előre látható életkörülményeik miatt ott az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmával ellentétes súlyos anyagi nélkülözéssel szembesülnének

Az érintett tagállam szociális rendszerének hiányosságai önmagukban az ilyen bánásmód veszélyének fennállására való következtetést nem teszik lehetővé

A **Jawo** ügy elsődlegesen azt a kérdést érinti, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájával (a továbbiakban: Charta) ellentétes-e az, hogy valamely nemzetközi védelmet kérelmező a „Dublin III” rendelet¹ alapján olyan tagállamnak kerül átadásra, amely főszabály szerint felelős a kérelmének elbírálásáért, ha ez a kérelmező embertelen vagy megalázó bánásmód komoly veszélyének lenne ott kitéve azon előre látható életkörülmények miatt, amelyekkel nemzetközi védelemben részesülő személyként szembesülne (feltételezve, hogy ezt a védelmet biztosítják a részére).

Abubacarr Jawo Gambiából származik, aki első menedékjog iránti kérelmét Olaszországban terjesztette elő, amelyet tengeri úton ért el. Miután folytatta tovább útját, Németországban egy másik menedékjog iránti kérelmet terjesztett elő. A német hatóságok mint elfogadhatatlant elutasították ezt a kérelmet, és elrendelték A. Jawo Olaszországba történő kiutasítását. Mindazonáltal A. Jawo Olaszországnak történő átadásának 2015. júniusában való megkísérlése meghiúsult amiatt, hogy nem tartózkodott a közösségi szálláson lévő lakrészében. A. Jawo visszatérésekor kijelentette, hogy egy másik német városban élő barátjához látogatott, és hogy senki nem tájékoztatta arról, hogy be kellett volna jelentenie a távollétét.

A Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (baden-württembergi közigazgatási felsőbíróság, Németország) előtt A. Jawo arra hivatkozott, hogy Németország lett a felelős tagállam a „Dublin III” rendeletben előírt, a főszabály szerint felelős tagállamnak, azaz Olaszországnak való átadás érdekében meghatározott 6 hónapos határidő lejártá miatt. Mivel A. Jawo az átadás megkísérlésekor nem szökött meg, ez a határidő nem hosszabbítható meg legfeljebb tizennyolc hónapra. Továbbá az Olaszországnak történő átadása jogellenes, mivel a menekültügyi eljárásnak, a kérelmezőkre vonatkozó befogadási feltételeknek, valamint a nemzetközi védelemben részesülő személyek életkörülményeinek ott rendszerszintű hiányosságai vannak.

A Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg azt kéri, hogy a Bíróság értelmezze a „Dublin III” rendeletet, valamint az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát, amely a Chartában szerepel. Hivatkozik a svájci menekültsegélyező szervezet 2016. augusztusi jelentésére, amely konkrét támpontokat tartalmaz ahhoz a következtetéshez, miszerint a nemzetközi védelemben részesülő személyeket Olaszországban annak veszélye fenyegeti, hogy a társadalom perifériájára szorulva hajléktalanná válnak, és a nélkülözés helyzetébe kerülnek. E jelentés szerint az olasz szociális rendszer nem kellően fejlett jellegét az olasz lakosságot illetően a családi szolidaritás

¹ Egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.).

kompenzálja, amely a nemzetközi védelemben részesülő személyeket nem illeti meg. Ez a jelentés hivatkozik továbbá az integrációs intézkedések hiányosságaira Olaszországban.

Az **Ibrahim és társai ügyek** az eljárási irányelvben² biztosított azon lehetőséget érintik, miszerint a menedékjog iránti kérelmek elfogadhatatlanként elutasíthatók amiatt, hogy előzőleg egy másik tagállam kiegészítő védelmet biztosított.

Hontalan palesztinok részére, akik Szíriában tartózkodtak, kiegészítő védelmet biztosítottak Bulgáriában, valamint egy állítása szerint csecsen nemzetiségű orosz állampolgárnak ilyen védelmet nyújtottak Lengyelországban. Mivel az általuk később Németországban benyújtott új menedékjogi iránti kérelmeket elutasították, a német bíróságok előtt keresetet indítottak.

A palesztin hontalanokat érintő ügyekben a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) többek között azt kívánja megtudni, hogy a valamely kérelemnek elfogadhatatlanként történő elutasításával kapcsolatos lehetőség hatálytalanná válik-e, ha a kiegészítő védelemben részesülő személyek életkörülményeit az e védelmet biztosító tagállamban embertelen vagy megalázó bánásmódnak kell tekinteni vagy ha ezek a jogosultak ebben a tagállamban a megélhetést biztosító semmilyen ellátásban nem részesülnek vagy a más tagállamokban biztosítottakhoz képest egyértelműen korlátozottabb terjedelemben részesülnek ilyen ellátásban, e tekintetben azonban az említett tagállam állampolgáraihoz képest nem kezelik őket eltérően.

A mai napon kihirdetett ezen ítéleteiben a Bíróság emlékeztet arra, hogy a közös európai menekültügyi rendszer keretében, amely a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvén alapul, vélelmezni kell, hogy a valamely tagállam által a nemzetközi védelmet kérelmezők és a kiegészítő védelemben részesülő személyek számára biztosított bánásmód megfelel a Charta, a Genfi Egyezmény és az Emberi Jogok Európai Egyezménye követelményeinek.

Nem zárható azonban ki, hogy a gyakorlatban ez a rendszer egy adott tagállamban súlyos működési nehézségekkel szembesül, és így komoly veszélye áll fenn annak, hogy a nemzetközi védelmet kérelmezők e tagállamban alapvető jogaikkal, különösen pedig az embertelen vagy megalázó bánásmód abszolút tilalmával összeegyeztethetetlen bánásmódban részesülnek.³

Ezért, ha az átadásra vonatkozó határozattal vagy az új nemzetközi védelem iránti kérelmet elfogadhatatlanként elutasító határozattal szembeni kereset tárgyában eljáró bíróság az embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének a másik tagállamban való fennállásának megállapításához a kérelmező által benyújtott bizonyítékokkal rendelkezik, e bíróságnak értékelni kell a rendszerszintű vagy általánossá vált, vagy bizonyos személyek csoportját érintő hiányosságok ténylegességét.

Mindazonáltal az ilyen **hiányosságok csak akkor ellentétesek az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmával, ha a súlyosság különösen jelentős mértékét éri el**, amely a szóban forgó adatok összességétől függ. **Ez a mérték ennek alapján akkor kerül elérésre, ha a valamely tagállam hatóságai által tanúsított közöny azzal a következménnyel jár, hogy az állami támogatástól teljes mértékben függő személy – akarától és személyes választásától függetlenül – súlyos anyagi nélkülözéssel szembesül, amelyben képtelen legalapvetőbb szükségleteit kielégíteni, mint például az étkezést, a tisztálkodást, valamint a lakhatást, és ez fizikai vagy lelki egészségének sérelmével vagy állapotának az emberi méltósággal összeegyeztethetetlen romlásával jár.**

A jelentős nélkülözés vagy az életkörülmények jelentős romlása nem éri el ezt a mértéket, amennyiben azok nem járnak olyan súlyos anyagi nélkülözéssel, amely e személyt az embertelen vagy megalázó bánásmóddhoz hasonlíthatóan súlyos helyzetbe sodorja.

² A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2016. L 198., 50. o).

³ Lásd: 2011. december 21-i N. S. és társai ítélet ([C-411/10](#) és [C-493/10](#), lásd még: [140/11](#). sz. sajtóközlemény).

Továbbá az a körülmény, hogy a kiegészítő védelemben részesülő személyek a kérelmezőnek ilyen védelmet biztosító tagállamban nem részesülnek a megélhetést biztosító semmilyen ellátásban vagy a más tagállamokban biztosítottakhoz képest egyértelműen korlátozottabb terjedelemben részesülnek ilyen ellátásban, azonban az e tagállam állampolgáraihoz képest nem kezelik őket eltérően, csak akkor vezethet ahhoz a megállapításhoz, hogy ez a kérelmező az embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lenne ott kitéve, ha az azzal a következménnyel járna, hogy a kérelmező különös kiszolgáltatottsága miatt – akaratától és személyes választásától függetlenül – súlyos anyagi nélkülözéssel szembesül.

Mindenesetre az a pusztán tény, hogy a szociális védelem és/vagy az életkörülmények az új nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának helye szerinti tagállamban kedvezőbbek, mint a főszabály szerint felelős tagállamban vagy a kiegészítő védelmet már biztosító tagállamban, nem erősítheti meg azt a következtetést, hogy az érintett személy az ez utóbbi tagállamnak való átadás esetén az embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lenne kitéve.

A Bíróság arra a következtetésre jut, hogy az uniós joggal nem ellentétes az, hogy valamely nemzetközi védelmet kérelmezőt a felelős tagállamnak adnak át vagy hogy a menekültjogállás biztosítása iránti kérelmet elfogadhatatlanként elutasítják azzal az indokkal, hogy a kérelmezőnek egy másik tagállam már biztosított kiegészítő védelmet, kivéve ha megállapításra kerül, hogy a kérelmező e másik tagállamban – akaratától és személyes választásától függetlenül – súlyos anyagi nélkülözéssel szembesül.

Az Ibrahim és társai ügyekben a Bíróság hozzáteszi, hogy az a tény, hogy a nemzetközi védelmet kérelmezőnek kiegészítő védelmet biztosító tagállam tényleges vizsgálat nélkül rendszeresen megtagadja a menekültjogállás biztosítását, nem akadályozza a többi tagállamot abban, hogy elfogadhatatlanként elutasítsák az érintett által hozzájuk benyújtott új kérelmet. Ebben az esetben a kiegészítő védelmet biztosító tagállam feladata átvenni a menekültjogállás biztosítása iránti eljárást. Kizárólag ugyanis akkor biztosítható adott esetben a kiegészítő védelem a nemzetközi védelmet kérelmező számára, ha egyedi értékelést követően megállapításra kerül, hogy a kérelmező nem teljesíti a menekültjogállás biztosításához szükséges feltételeket.

A Jawo ügyben a Bíróság azt is pontosítja, hogy a kérelmező „megszökik”, ha az átadásának lebonyolítására illetékes nemzeti hatóságok elől átadásának megghiúsítása érdekében szándékosan elrejtőzik. Vélelmezhető, hogy ennek az esete áll fenn, ha ez az átadás nem hajtható végre amiatt, hogy ez a kérelmező elhagyta a számára kijelölt tartózkodási helyet, anélkül hogy az illetékes nemzeti hatóságokat tájékoztatta volna távollétéről, feltéve hogy e tekintetben tájékoztatták kötelezettségeiről, aminek ellenőrzése a nemzeti bíróság feladata. Az említett kérelmező továbbra is rendelkezik az annak bizonyítására vonatkozó lehetőséggel, hogy azt a tényt, hogy nem értesítette ezeket a hatóságokat távollétéről, érvényes indokok igazolják, nem pedig az e hatóságok elől való elrejtőzés szándéka.

Továbbá a „Dublin III” rendelet szerint az átadásra vonatkozó határozattal szemben indított kereset alapján folyamatban lévő eljárás során az érintett nemzetközi védelmet kérelmező hivatkozhat arra, hogy mivel nem volt szökésben, lejárt a hat hónapos átadási határidő, és hogy e lejárat miatt az átadásáról határozó tagállam lett a kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállam.

Végül a Bíróság hangsúlyozza, hogy az átadási határidő legfeljebb tizennyolc hónapra való meghosszabbításához elegendő, ha a megkereső tagállam a hat hónapos átadási határidő lejárta előtt tájékoztatja a főszabály szerint felelős tagállamot arról, hogy az érintett személy megszökött, és ezzel egyidejűleg új átadási határidőt jelöl meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítéletek ([C-163/17](#) és [C-297/17](#)) [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítéletek kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☐ ☎ (+32) 2 2964106